

ΟΔΗΓΙΑ 2004/35/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**της 21ης Απριλίου 2004****σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 175, παράγραφος 1,

την πρόταση της Επιτροπής ⁽¹⁾,

τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽²⁾,

αφού ζητήθηκε η γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της Συνθήκης ⁽³⁾, υπό το πρίσμα του κοινού σχεδίου το οποίο εγκρίθηκε από την επιτροπή συνδιαλλαγής στις 10 Μαρτίου 2004,

Εκτιμώντας τα εξής:

- (1) Σήμερα στην Κοινότητα υπάρχουν πολυάριθμες τοποθεσίες που έχουν υποστεί ρύπανση, γεγονός που συνεπάγεται σοβαρούς κινδύνους για την υγεία, ενώ παράλληλα κατά τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται θεαματική επιτάχυνση της απώλειας της βιοποικιλότητας. Οιαδήποτε αδράνεια εν προκειμένω θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα την κλιμάκωση της ρύπανσης και την ακόμα μεγαλύτερη απώλεια της βιοποικιλότητας στο μέλλον. Η πρόληψη και η αποκατάσταση, στο μέτρο του δυνατού, των περιβαλλοντικών ζημιών συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων και των αρχών της κοινοτικής πολιτικής για το περιβάλλον, όπως διατυπώνονται στη Συνθήκη. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι τοπικές συνθήκες όταν αποφασίζεται ο τρόπος αποκατάστασης των ζημιών.
- (2) Η πρόληψη και αποκατάσταση των περιβαλλοντικών ζημιών θα πρέπει να επιτυγχάνεται μέσω της προώθησης της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», όπως αναφέρεται στη Συνθήκη και σύμφωνα με την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης. Η θεμελιώδης αρχή της παρούσας οδηγίας θα πρέπει, ως εκ τούτου, να είναι ότι ο φορέας εκμετάλλευσης η δραστηριότητα

του οποίου προκάλεσε την περιβαλλοντική ζημία ή τον άμεσο κίνδυνο ανάλογης ζημίας, είναι οικονομικά υπεύθυνος, έτσι ώστε να παρακινούνται οι φορείς εκμετάλλευσης να λαμβάνουν μέτρα και να αναπτύσσουν πρακτικές που να αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση των κινδύνων περιβαλλοντικής ζημίας προκειμένου να μειώνεται η έκθεσή τους σε οικονομικές ευθύνες.

- (3) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, ήτοι η δημιουργία κοινού πλαισίου για την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας με εύλογο κόστος για την κοινωνία, είναι αδύνατο να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και μπορεί, κατά συνέπεια, να επιτευχθεί καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο λόγω των διαστάσεων της παρούσας οδηγίας και των συνεπειών της για τη λοιπή κοινοτική νομοθεσία, και συγκεκριμένα την οδηγία 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 2ας Απριλίου 1979, περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών ⁽⁴⁾, την οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας ⁽⁵⁾ και την οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων ⁽⁶⁾, η Κοινότητα μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που διατυπώνεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, η οποία διατυπώνεται στο εν λόγω άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.
- (4) Η περιβαλλοντική ζημία περιλαμβάνει επίσης τη ζημία που προκαλείται από αεροφερόμενα στοιχεία, εφόσον η ζημία αφορά στα ύδατα, στο έδαφος ή σε προστατευόμενα είδη ή φυσικούς οικοτόπους.
- (5) Θα πρέπει να ορισθούν οι έννοιες που είναι καθοριστικής σημασίας για την ορθή ερμηνεία και εφαρμογή του πλαισίου που προβλέπει η παρούσα οδηγία, ιδίως όσον αφορά τον ορισμό της περιβαλλοντικής ζημίας. Όταν η εκάστοτε έννοια προέρχεται από άλλο σχετικό κοινοτικό νομοθέτημα, ο ίδιος ορισμός θα πρέπει να χρησιμοποιείται ώστε να είναι δυνατή η χρήση κοινών κριτηρίων και να προάγεται η ενιαία εφαρμογή τους.

⁽¹⁾ ΕΕ C 151 Ε, 25.6.2002, σ. 132.

⁽²⁾ ΕΕ C 241 της 7.10.2002, σ. 162.

⁽³⁾ Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Μαΐου 2003 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα), κοινή θέση του Συμβουλίου της 18ης Σεπτεμβρίου 2003 (ΕΕ C 277 Ε, 18.11.2003, σ. 10) και θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2003 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα). Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 και απόφαση του Συμβουλίου της 30ης Μαρτίου 2004.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 103 της 25.4.1979, σ. 1. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 807/2003 (ΕΕ L 122 της 16.5.2003, σ. 36).

⁽⁵⁾ ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1882/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 284 της 31.10.2003, σ. 1).

⁽⁶⁾ ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε με την απόφαση αριθ. 2455/2001/ΕΚ (ΕΕ L 331 της 15.12.2001, σ. 1).

- (6) Τα προστατευόμενα είδη και φυσικοί οικότοποι θα μπορούσαν επίσης να ορίζονται με αναφορά στα είδη και τους οικοτόπους που προστατεύονται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία για την προστασία της φύσης. Εντούτοις, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές καταστάσεις για τις οποίες η κοινοτική ή η αντίστοιχη εθνική νομοθεσία επιτρέπουν ορισμένες παρεκκλίσεις από το επίπεδο προστασίας που προβλέπεται για το περιβάλλον.
- (7) Για τους σκοπούς της αξιολόγησης της ζημίας του εδάφους, όπως ορίζεται στην παρούσα οδηγία, είναι επιθυμητή η χρήση διαδικασιών αξιολόγησης των κινδύνων, ούτως ώστε να μπορεί να σταθμισθεί σε ποιά έκταση είναι πιθανόν να επηρεασθεί δυσμενώς η ανθρώπινη υγεία.
- (8) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται, σε ό,τι αφορά την περιβαλλοντική ζημία, στις επαγγελματικές δραστηριότητες που συνεπάγονται κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία ή το περιβάλλον. Οι δραστηριότητες αυτές θα πρέπει να ορίζονται, κατ' αρχήν, με αναφορά στην αντίστοιχη κοινοτική νομοθεσία, η οποία προβλέπει κανονιστικές απαιτήσεις σε σχέση με ορισμένες δραστηριότητες ή πρακτικές που θεωρείται ότι συνεπάγονται πιθανό ή άμεσο κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία ή το περιβάλλον.
- (9) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει επίσης να εφαρμόζεται, όσον αφορά τη ζημία προστατευόμενων ειδών και φυσικών οικοτόπων, σε οιοσδήποτε επαγγελματικές δραστηριότητες εκτός όσων έχουν χαρακτηριστεί ήδη με άμεση ή έμμεση αναφορά στην κοινοτική νομοθεσία ως συνεπαγόμενες άμεσους ή πιθανούς κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία ή το περιβάλλον. Στις περιπτώσεις αυτές, ο φορέας εκμετάλλευσης θα πρέπει να φέρει ευθύνη δυνάμει της παρούσας οδηγίας μόνον εφόσον ενήργησε εκ δόλου ή εξ αμελείας.
- (10) Θα πρέπει να ληφθούν ρητώς υπόψη η Συνθήκη Ευρατόμ και οι αντίστοιχες διεθνείς συμβάσεις καθώς και η κοινοτική νομοθεσία που ρυθμίζει πληρέστερα και αυστηρότερα τη λειτουργία οιασδήποτε εκ των δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Η παρούσα οδηγία, η οποία δεν προβλέπει πρόσθετους κανόνες όσον αφορά τη σύγκρουση δικαίων κατά τον καθορισμό των εξουσιών των αρμοδίων αρχών, εφαρμόζεται υπό την επιφύλαξη των κανόνων περί διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων, όπως προβλέπονται, μεταξύ άλλων, στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (¹). Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε δραστηριότητες κύριος σκοπός των οποίων είναι η εξυπηρέτηση της εθνικής άμυνας ή της διεθνούς ασφάλειας.
- (11) Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην πρόληψη και αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας, και δεν θίγει τα δικαιώματα αποζημίωσης για παραδοσιακές ζημιές, τα οποία παρα-
- χωρούνται σύμφωνα με οποιαδήποτε σχετική διεθνή συμφωνία περί αστικής ευθύνης.
- (12) Πολλά κράτη μέλη συμμετέχουν σε διεθνείς συμφωνίες που διέπουν την αστική ευθύνη σε ειδικούς τομείς. Τα εν λόγω κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να παραμείνουν μέρη των συμφωνιών αυτών μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, ενώ τα υπόλοιπα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να απολέσουν το δικαίωμα συμμετοχής τους στις εν λόγω συμφωνίες.
- (13) Δεν είναι δυνατό να αποκατασταθούν όλες οι μορφές περιβαλλοντικής ζημίας μέσω του μηχανισμού της ευθύνης. Η αποτελεσματική χρήση του μηχανισμού αυτού προϋποθέτει ότι θα πρέπει να υφίστανται ένας ή περισσότεροι ρυπαντές οι οποίοι να μπορούν να εντοπισθούν, η ζημία θα πρέπει να είναι συγκεκριμένη και να μπορεί να προσδιοριστεί ποσοτικά και θα πρέπει να μπορεί να αποδειχθεί η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της ζημίας και του ή των εντοπισθέντων ρυπαντών. Κατά συνέπεια, η ευθύνη δεν αποτελεί το κατάλληλο μέσο για την αντιμετώπιση της ευρέως διαδεδομένης και διάχυτης ρύπανσης, εφόσον είναι αδύνατον να συνδεθούν οι αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις με πράξεις ή παραλείψεις συγκεκριμένων εξατομικευμένων παραγόντων.
- (14) Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις προσωπικής βλάβης, ζημίας ιδιωτικής περιουσίας ή οιασδήποτε οικονομικής απώλειας και δεν επηρεάζει ενδεχόμενα δικαιώματα όσον αφορά ζημιές του είδους αυτού.
- (15) Δεδομένου ότι η πρόληψη και η αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας αποτελεί καθήκον που η εκπλήρωσή του συμβάλλει άμεσα στην πραγμάτωση της περιβαλλοντικής πολιτικής της Κοινότητας, οι δημόσιες αρχές θα πρέπει να εξασφαλίζουν την ορθή εφαρμογή και επιβολή της εφαρμογής του καθεστώτος που προβλέπει η παρούσα οδηγία.
- (16) Η αποκατάσταση του περιβάλλοντος θα πρέπει να πραγματοποιείται με αποτελεσματικό τρόπο εξασφαλίζοντας ότι επιτυγχάνονται οι σχετικοί στόχοι αποκατάστασης. Προς τούτο, θα πρέπει να καθορισθεί ένα κοινό πλαίσιο και να εσπεύεται η ορθή εφαρμογή του από την αρμόδια αρχή.
- (17) Θα πρέπει να θεσπισθούν οι κατάλληλες διατάξεις για τις καταστάσεις που συντρέχουν πλείονες περιπτώσεις περιβαλλοντικής ζημίας κατά τρόπο ώστε η αρμόδια αρχή να μην είναι σε θέση να εξασφαλίσει την ταυτόχρονη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων αποκατάστασης. Στην περίπτωση αυτή, η αρμόδια αρχή θα πρέπει να είναι σε θέση να αποφασίζει ποια περίπτωση περιβαλλοντικής ζημίας πρέπει να αποκατασταθεί πρώτα.
- (18) Σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», κάθε φορέας εκμετάλλευσης που προκαλεί περιβαλλοντική ζημία ή άμεσο κίνδυνο ανάλογης ζημίας θα πρέπει, κατ' αρχήν, να επωμίζεται το κόστος των απαραίτητων μέτρων πρόληψης ή αποκατάστασης. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες, η αρμόδια αρχή αυτενεργεί ή επεμβαίνει μέσω τρίτων αντί του φορέα εκμε-

(¹) ΕΕ L 12 της 16.1.2001, σ. 1. Κανονισμός ο οποίος τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1496/2002 της Επιτροπής (ΕΕ L 225 της 22.8.2002, σ. 13).

- τάλλευσης, η αρχή αυτή θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι το προκύπτον γι' αυτήν κόστος θα ανακτάται από τον φορέα εκμετάλλευσης. Κρίνεται επίσης σκόπιμο οι φορείς εκμετάλλευσης να επωμίζονται τελικά το κόστος της εκτίμησης περιβαλλοντικής ζημίας και, κατά περίπτωση, την αξιολόγηση του άμεσου κινδύνου πρόκλησης τέτοιας ζημίας.
- (19) Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν τον κατ' αποκοπήν υπολογισμό των διοικητικών δαπανών, των δαπανών επιβολής του νόμου και των άλλων γενικών δαπανών που πρέπει να ανακτηθούν.
- (20) Ο φορέας εκμετάλλευσης δεν θα πρέπει να υποχρεούται να επωμισθεί το κόστος των δράσεων πρόληψης ή αποκατάστασης που πραγματοποιούνται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η συγκεκριμένη ζημία ή ο κίνδυνος πρόκλησης τέτοιας ζημίας είναι το αποτέλεσμα συμβάντων εκτός του ελέγχου του φορέα εκμετάλλευσης. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι φορείς εκμετάλλευσης που δεν έχουν ενεργήσει εκ δόλου ή εξ αμελείας δεν επωμίζονται το κόστος των μέτρων αποκατάστασης σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η συγκεκριμένη ζημία είναι το αποτέλεσμα εκπομπών ή γεγονότων για τα οποία έχει εκδοθεί ρητή άδεια ή των οποίων θα ήταν αδύνατο να είναι γνωστή η εν δυνάμει καταστροφική φύση όταν πραγματοποιήθηκε το αντίστοιχο συμβάν ή η εκπομπή.
- (21) Το κόστος σχετικά με τη λήψη των προληπτικών μέτρων θα πρέπει να βαρύνει τους φορείς εκμετάλλευσης στις περιπτώσεις στις οποίες τα μέτρα αυτά θα έπρεπε να είχαν ληφθεί κανονικά, προκειμένου να τηρηθούν οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που διέπουν τις δραστηριότητές τους ή τις προϋποθέσεις οιασδήποτε άδειας ή εξουσιοδότησης.
- (22) Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν εθνικούς κανόνες σχετικά με τον καταλογισμό των δαπανών στις περιπτώσεις συντρέχοντος πταίσματος. Τα κράτη μέλη μπορούν ιδίως να λαμβάνουν υπόψη την ειδική περίπτωση των χρηστών προϊόντων, οι οποίοι ενδέχεται να μην θεωρούνται υπεύθυνοι για περιβαλλοντική ζημία, υπό τις ίδιες συνθήκες με εκείνες που ισχύουν για τους παραγωγούς των εν λόγω προϊόντων. Στην περίπτωση αυτή, ο επιμερισμός της ευθύνης θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.
- (23) Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να είναι σε θέση να ανακτούν το κόστος των μέτρων πρόληψης ή αποκατάστασης από τον φορέα εκμετάλλευσης, εντός εύλογης προθεσμίας από την ημερομηνία κατά την οποία έχουν ολοκληρωθεί τα εν λόγω μέτρα.
- (24) Είναι απαραίτητο να εξασφαλισθούν αποτελεσματικά μέσα εφαρμογής και επιβολής της εφαρμογής, εξασφαλίζοντας συγχρόνως ότι τα έννομα συμφέροντα των σχετικών φορέων εκμετάλλευσης και των άλλων ενδιαφερομένων διαφυλάσσονται καταλλήλως. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να διεκπεραιώνουν οι ίδιες ορισμένα καθήκοντα που συνεπάγονται κατάλληλη διοικητική διακριτική ευχέρεια, και συγκεκριμένα, το καθήκον αξιολόγησης του μεγέθους της ζημίας και του καθορισμού των μέτρων αποκατάστασης τα οποία θα πρέπει να ληφθούν.
- (25) Πρόσωπα που επηρεάζονται ή ενδέχεται να επηρεασθούν δυσμενώς από περιβαλλοντική ζημία θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να καλέσουν την αρμόδια αρχή να αναλάβει δράση. Εντούτοις, η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί διάχυτο συμφέρον στο όνομα του οποίου οι ιδιώτες δεν κινητοποιούνται πάντα ή δεν είναι σε θέση να κινητοποιηθούν. Ως εκ τούτου, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις που προάγουν την προστασία του περιβάλλοντος θα πρέπει να διαθέτουν επίσης τη δυνατότητα να συμβάλλουν δεόντως στην αποτελεσματική εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.
- (26) Τα ενδιαφερόμενα φυσικά ή νομικά πρόσωπα θα πρέπει να διαθέτουν πρόσβαση στις διαδικασίες αναθεώρησης των αποφάσεων, πράξεων ή παραλείψεων της αρμόδιας αρχής.
- (27) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για να ενθαρρύνουν τη χρήση εκ μέρους των φορέων εκμετάλλευσης οιασδήποτε κατάλληλης ασφάλισης ή άλλων μορφών παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας και την ανάπτυξη μέσω και αγορών χρηματοοικονομικής ασφάλειας για την αποτελεσματική κάλυψη των οικονομικών υποχρεώσεων βάσει της παρούσας οδηγίας.
- (28) Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η περιβαλλοντική ζημία επηρεάζει ή είναι δυνατόν να επηρεάσει πλείονα κράτη μέλη, τα εν λόγω κράτη μέλη θα πρέπει να συνεργάζονται για να εξασφαλίζεται η κατάλληλη και αποτελεσματική δράση πρόληψης ή αποκατάστασης σε ό,τι αφορά την περιβαλλοντική ζημία. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιδιώκουν την ανάκτηση των δαπανών των δράσεων πρόληψης ή αποκατάστασης.
- (29) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να παρεμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εγκρίνουν αυστηρότερες διατάξεις σχετικά με την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας, ούτε θα πρέπει να παρεμποδίζει τη θέσπιση εκ μέρους των κρατών μελών κατάλληλων μέτρων σε σχέση με περιπτώσεις όπου θα μπορούσε να προκύψει διπλή ανάκτηση του κόστους ως αποτέλεσμα συντρέχουσας δράσης εκ μέρους μιας αρμόδιας αρχής βάσει της παρούσας οδηγίας και εκ μέρους προσώπου του οποίου περιουσιακό στοιχείο επλήγη από την περιβαλλοντική ζημία.
- (30) Ζημία που προκαλείται πριν από την ημερομηνία εκπομπής της προθεσμίας μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της παρούσας οδηγίας δεν θα πρέπει να καλύπτεται από τις διατάξεις της.
- (31) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναφέρονται στην Επιτροπή σχετικά με την εμπειρία που συγκεντρώσαν κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας ώστε να δίδεται η δυνατότητα στην Επιτροπή να εξετάζει, λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις στην αιεφόρο ανάπτυξη και τους μελλοντικούς κινδύνους για το περιβάλλον, κατά πόσον είναι απαραίτητη οιαδήποτε αναθεώρηση της παρούσας οδηγίας,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

3. Ως «προστατευόμενα είδη και φυσικοί οικοτόποι» νοούνται:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να διαμορφώσει ένα πλαίσιο για την περιβαλλοντική ευθύνη βάσει της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», με σκοπό την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. Ως «περιβαλλοντική ζημία» νοείται:

- α) Ζημία προστατευόμενων ειδών και φυσικών οικοτόπων, ήτοι οποιαδήποτε ζημία έχει σημαντικά δυσμενείς συνέπειες για την επίτευξη ή τη συντήρηση της ευνοϊκής κατάστασης διατήρησης αυτών των οικοτόπων ή ειδών. Η σημασία αυτών των συνεπειών πρέπει να αξιολογείται σε σχέση με την αρχική κατάσταση, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι.

Η ζημία προστατευόμενων ειδών και φυσικών οικοτόπων δεν καλύπτει τις δυσμενείς συνέπειες που είχαν προσδιορισθεί εκ των προτέρων και που προήλθαν από πράξη φορέα εκμετάλλευσης ο οποίος είχε εξουσιοδοτηθεί ρητά από τις αρμόδιες αρχές, σύμφωνα με τις διατάξεις εφαρμογής του άρθρου 6, παράγραφοι 3 και 4 ή του άρθρου 16 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ ή του άρθρου 9 της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ ή, όταν πρόκειται για οικοτόπους και είδη που δεν καλύπτονται από το κοινοτικό δίκαιο, σύμφωνα με ισοδύναμες διατάξεις του εθνικού δικαίου για την προστασία της φύσης.

- β) Ζημία των υδάτων, ήτοι οιαδήποτε ζημία επηρεάζει δυσμενώς, σε σημαντικό βαθμό, την οικολογική, χημική ή/και ποσοτική κατάσταση, ή/και το οικολογικό δυναμικό, όπως ορίζει η οδηγία 2000/60/ΕΚ, των συγκεκριμένων υδάτων, εξαιρουμένων των δυσμενών επιπτώσεων στις οποίες εφαρμόζεται το άρθρο 4, παράγραφος 7 της εν λόγω οδηγίας.
- γ) Ζημία του εδάφους, ήτοι οιαδήποτε ρύπανση του εδάφους η οποία δημιουργεί σοβαρό κίνδυνο δυσμενών συνεπειών για την ανθρώπινη υγεία, ως αποτέλεσμα της άμεσης ή έμμεσης εισαγωγής εντός του εδάφους, επί του εδάφους ή στο υπέδαφος, ουσιών, παρασκευασμάτων, οργανισμών ή μικροοργανισμών.

2. Ως «ζημία» νοείται η μετρήσιμη δυσμενής μεταβολή φυσικού πόρου ή η μετρήσιμη υποβάθμιση υπηρεσίας συνδεδεμένης με φυσικό πόρο που μπορεί να συμβεί άμεσα ή έμμεσα.

- α) Τα είδη που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφος 2 της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ ή απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι αυτής ή απαριθμούνται στα Παραρτήματα ΙΙ και ΙV της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ,

- β) οι οικοτόποι των ειδών που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφος 2 της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ ή απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι αυτής ή απαριθμούνται στο Παράρτημα ΙΙ της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, και οι φυσικοί οικοτόποι που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, καθώς και οι τόποι αναπαραγωγής ή ανάπαυσης των ειδών που απαριθμούνται στο Παράρτημα ΙV της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, και

- γ) όταν ένα κράτος μέλος το αποφασίζει, κάθε οικοτόπος ή είδος που δεν απαριθμείται στα προαναφερθέντα Παραρτήματα, τον ή το οποίο το κράτος μέλος καθορίζει για σκοπούς ισοδύναμους με εκείνους που προβλέπονται στις δύο αυτές οδηγίες.

4. Ως «κατάσταση διατήρησης» νοείται

- α) Όσον αφορά ένα φυσικό οικοτόπο, το σύνολο των παραγόντων που επιδρούν σε αυτόν καθώς και στα χαρακτηριστικά του είδη και οι οποίοι ενδέχεται να επηρεάσουν μακροπρόθεσμα τη φυσική του κατανομή, τη δομή του και τις λειτουργίες του καθώς και τη μακροπρόθεσμη επιβίωση των χαρακτηριστικών του ειδών, κατά περίπτωση, στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών στα οποία εφαρμόζεται η Συνθήκη ή στο έδαφος κράτους μέλους ή στο φυσικό φάσμα του εν λόγω οικοτόπου.

Η κατάσταση διατήρησης φυσικού οικοτόπου θεωρείται «ευνοϊκή» όταν:

- το φυσικό του φάσμα και οι περιοχές που καλύπτει εντός αυτού του φάσματος είναι σταθερό ή αυξάνεται,
- οι ειδικές δομές και λειτουργίες που είναι αναγκαίες για τη μακροπρόθεσμη διατήρησή του υπάρχουν και είναι πιθανόν να συνεχίσουν να υπάρχουν στο προβλέψιμο μέλλον, και
- η κατάσταση διατήρησης των τυπικών του ειδών είναι «ευνοϊκή», όπως ορίζεται στο στοιχείο β).

- β) Όσον αφορά στα είδη, το σύνολο των παραγόντων που επιδρούν στα είδη αυτά και οι οποίοι ενδέχεται να επηρεάσουν μακροπρόθεσμα την κατανομή και αφθονία των πληθυσμών τους, κατά περίπτωση, στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών στο οποίο εφαρμόζεται η Συνθήκη ή στο έδαφος κράτους μέλους ή στο φυσικό φάσμα των εν λόγω ειδών.

- Η κατάσταση διατήρησης είδους θεωρείται «ευνοϊκή» όταν:
- τα δεδομένα στοιχεία εξέλιξης του πληθυσμού του συγκεκριμένου είδους δείχνουν ότι διατηρείται μακροπρόθεσμα ως βιώσιμο συστατικό των φυσικών του οικοτόπων,
  - το φυσικό φάσμα των ειδών δεν μειώνεται ούτε προβλέπεται να μειωθεί στο προβλέψιμο μέλλον, και
  - υπάρχει, και κατά πάσα πιθανότητα θα συνεχίσει να υπάρχει, ένας αρκετά ευρύς οικοτόπος για τη διατήρηση των πληθυσμών του μακροπρόθεσμα.
5. Ως «ύδατα» νοούνται όλα τα ύδατα που καλύπτονται από την οδηγία 2000/60/ΕΚ.
6. Ως «φορέας εκμετάλλευσης» νοείται οιοδήποτε φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο, ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου, το οποίο εκμεταλλεύεται ή ελέγχει την επαγγελματική δραστηριότητα ή, όταν αυτό προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία, στο οποίο έχει μεταβιβασθεί αποφασιστική οικονομική αρμοδιότητα όσον αφορά την τεχνική λειτουργία τέτοιας δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένου του κατόχου σχετικής αδειας ή εξουσιοδότησης ή οποιουδήποτε προσώπου καταχωρεί ή κοινοποιεί τέτοια δραστηριότητα.
7. Ως «επαγγελματική δραστηριότητα» νοείται οποιαδήποτε δραστηριότητα που ασκείται στο πλαίσιο οικονομικής δραστηριότητας ή επιχείρησης, ανεξαρτήτως εάν αυτή είναι ιδιωτική ή δημόσια, κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα.
8. Ως «εκπομπή» νοείται η απελευθέρωση στο περιβάλλον ουσιών, παρασκευασμάτων, οργανισμών ή μικροοργανισμών, συνεπεία ανθρώπινης δραστηριότητας.
9. Ως «επικείμενη απειλή ζημίας» νοείται η επαρκής πιθανότητα να προκληθεί περιβαλλοντική ζημία στο άμεσο μέλλον.
10. Ως «προληπτικά μέτρα» νοούνται οποιαδήποτε μέτρα λαμβάνονται για την αντιμετώπιση γεγονότος, πράξεως ή παραλείψεως που προκαλεί επικείμενη απειλή περιβαλλοντικής ζημίας, ούτως ώστε να προληφθεί ή να ελαχιστοποιηθεί η εν λόγω ζημία.
11. Ως «μέτρα αποκατάστασης» νοούνται οποιαδήποτε δράση, ή συνδυασμός δράσεων, συμπεριλαμβανομένων των ελαφρυντικών ή προσωρινών μέτρων, για την αποκατάσταση, την επανόρθωση ή την αντικατάσταση των φυσικών πόρων ή/και υπηρεσιών που υπέστησαν ζημία, ή την εξασφάλιση εναλλακτικών δυνατοτήτων ισοδύναμων προς τους εν λόγω πόρους ή υπηρεσίες, όπως προβλέπεται στο Παράρτημα II.
12. Ως «φυσικοί πόροι» νοούνται τα προστατευόμενα είδη και φυσικοί οικοτόποι, τα ύδατα και το έδαφος.
13. Ως «υπηρεσίες» και «υπηρεσίες φυσικών πόρων» νοούνται οι λειτουργίες που επιτελούνται από ένα φυσικό πόρο προς όφελος άλλων φυσικών πόρων ή του κοινού.
14. Ως «αρχική κατάσταση» νοείται η κατάσταση που θα επικρατούσε κατά τη στιγμή της ζημίας των φυσικών πόρων και των υπηρεσιών εάν δεν είχε συμβεί η περιβαλλοντική ζημία, υπολογιζόμενη με βάση τις καλύτερες διαθέσιμες πληροφορίες.
15. Ως «ανάκαμψη», συμπεριλαμβανομένης της «φυσικής ανάκαμψης», νοείται, στην περίπτωση του ύδατος, των προστατευόμενων ειδών και φυσικών οικοτόπων, η επαναφορά των φυσικών πόρων που υπέστησαν ζημία ή/και των υπηρεσιών που υποβαθμίστηκαν, στην αρχική τους κατάσταση και στην περίπτωση ζημίας στο έδαφος, η εξάλειψη κάθε σημαντικού κινδύνου που έχει δυσμενείς συνέπειες στην ανθρώπινη υγεία.
16. Ως «κόστος» νοείται το σύνολο των εξόδων που δικαιολογούνται λόγω της ανάγκης να εξασφαλισθεί η δέουσα και αποτελεσματική εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για την εκτίμηση της περιβαλλοντικής ζημίας, την εκτίμηση της επικείμενης απειλής περιβαλλοντικής ζημίας, των εναλλακτικών δυνατοτήτων δράσης, καθώς και των διοικητικών και δικαστικών εξόδων, των εξόδων επιβολής του νόμου, του κόστους για τη συλλογή στοιχείων και άλλων γενικών εξόδων, καθώς επίσης και των δαπανών παρακολούθησης και εποπτείας.

Άρθρο 3

Πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται:
- α) στην περιβαλλοντική ζημία που προκαλεί η άσκηση οιασδήποτε από τις επαγγελματικές δραστηριότητες που απαριθμούνται στο Παράρτημα III και σε οιαδήποτε επικείμενη απειλή τέτοιας ζημίας συνεπεία οιασδήποτε εκ των δραστηριοτήτων αυτών,
  - β) στη ζημία προστατευόμενων ειδών και φυσικών οικοτόπων που προκαλεί η άσκηση οιασδήποτε από τις επαγγελματικές δραστηριότητες πλην εκείνων οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα III, και σε οιαδήποτε επικείμενη απειλή τέτοιας ζημίας συνεπεία οιασδήποτε εκ των δραστηριοτήτων αυτών, οσάκις ο φορέας εκμετάλλευσης ενήργησε εκ δόλου ή εξ αμελείας.
2. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται υπό την επιφύλαξη τυχόν αυστηρότερων διατάξεων της κοινοτικής νομοθεσίας για την κανονιστική ρύθμιση της άσκησης οιασδήποτε από τις δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας και υπό την επιφύλαξη της κοινοτικής νομοθεσίας που θεσπίζει κανόνες σχετικά με τη σύγκρουση δικαιοδοσιών.

3. Υπό την επιφύλαξη της σχετικής εθνικής νομοθεσίας, η παρούσα οδηγία δεν παρέχει το δικαίωμα σε ιδιώτες να διεκδικήσουν αποζημίωση συνεπεία περιβαλλοντικής ζημίας ή επικείμενης απειλής τέτοιας ζημίας.

Άρθρο 4

Εξαιρέσεις

1. Η παρούσα οδηγία δεν καλύπτει περιβαλλοντική ζημία ή επικείμενη απειλή τέτοιας ζημίας, που οφείλεται σε:

- α) ένοπλη σύγκρουση, εχθροπραξίες, εμφύλιο πόλεμο ή εξέγερση,
- β) φυσικό φαινόμενο εξαιρετικού, αναπότρεπτου και ακατανίκητου χαρακτήρα.

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε περιβαλλοντική ζημία ή σε τυχόν επικείμενη απειλή τέτοιας ζημίας που προκύπτει λόγω συμβάντος, η ευθύνη ή η αποζημίωση για το οποίο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής οιασδήποτε από τις διεθνείς Συμβάσεις που απαριθμούνται στο Παράρτημα IV, συμπεριλαμβανομένων τυχόν μελλοντικών τροποποιήσεων των Συμβάσεων αυτών, η οποία ισχύει στο οικείο κράτος μέλος.

3. Η παρούσα οδηγία ισχύει υπό την επιφύλαξη του δικαιώματος του φορέα εκμετάλλευσης να περιορίσει την ευθύνη του σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας με τις οποίες εφαρμόζεται η Σύμβαση του 1976 για τον περιορισμό της ευθύνης για ναυτικές απαιτήσεις (LLMC), συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε μελλοντικής τροποποίησης της Σύμβασης, ή η Σύμβαση του Στρασβούργου του 1988 για τον περιορισμό της ευθύνης στην εσωτερική ναυσιπλοία (CLNI), συμπεριλαμβανομένης οιασδήποτε μελλοντικής τροποποίησης της Σύμβασης.

4. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στους πυρηνικούς κινδύνους ή την περιβαλλοντική ζημία ή την επικείμενη απειλή περιβαλλοντικής ζημίας λόγω δραστηριοτήτων που καλύπτονται από τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας ή προκλήθηκαν από συμβάν ή δραστηριότητα, για τα οποία η ευθύνη ή η αποζημίωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής οιασδήποτε από τις διεθνείς ρυθμίσεις που απαριθμούνται στο Παράρτημα V, συμπεριλαμβανομένων τυχόν μελλοντικών τροποποιήσεων των ρυθμίσεων αυτών.

5. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε περιβαλλοντική ζημία ή επικείμενη απειλή τέτοιας ζημίας, λόγω ρύπανσης διάχυτου χαρακτήρα, μόνον εφόσον είναι δυνατόν να αποδειχθεί η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της ζημίας και των δραστηριοτήτων μεμονωμένων φορέων εκμετάλλευσης.

6. Η παρούσα οδηγία δεν ισχύει για τις δραστηριότητες ο κύριος σκοπός των οποίων είναι η εξυπηρέτηση της εθνικής άμυνας ή της διεθνούς ασφάλειας ούτε για τις δραστηριότητες ο μόνος σκοπός των οποίων είναι η προστασία από φυσικές καταστροφές.

Άρθρο 5

Προληπτική δράση

1. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν έχει ακόμη συμβεί περιβαλλοντική ζημία αλλά υπάρχει επικείμενη απειλή να προκληθεί τέτοια ζημία, ο φορέας εκμετάλλευσης λαμβάνει αμελλητί τα απαραίτητα προληπτικά μέτρα.

2. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι, όπου κρίνεται αναγκαίο, και εν πάση περιπτώσει, όταν η επικείμενη απειλή περιβαλλοντικής ζημίας δεν εξαιρείται παρά τα προληπτικά μέτρα που λαμβάνει ο φορέας εκμετάλλευσης, οι φορέες εκμετάλλευσης πρέπει να ενημερώνουν την αρμόδια αρχή για όλες τις σχετικές πτυχές της κατάστασης, το ταχύτερο δυνατόν.

3. Η αρμόδια αρχή μπορεί, ανά πάσα στιγμή:

- α) να απαιτήσει από τον φορέα εκμετάλλευσης την παροχή πληροφοριών για τυχόν επικείμενη απειλή περιβαλλοντικής ζημίας ή για περιπτώσεις που υπάρχουν υποψίες για τέτοια επικείμενη απειλή,
- β) να απαιτήσει από τον φορέα εκμετάλλευσης να λάβει τα αναγκαία προληπτικά μέτρα,
- γ) να δώσει εντολές στον φορέα εκμετάλλευσης, οι οποίες πρέπει να τηρηθούν για τα αναγκαία προληπτικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν, ή
- δ) να λάβει η ίδια τα αναγκαία προληπτικά μέτρα.

4. Η αρμόδια αρχή απαιτεί τα προληπτικά μέτρα να λαμβάνονται από τον φορέα εκμετάλλευσης. Εάν ο φορέας εκμετάλλευσης δεν συμμορφώνεται προς τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1 ή στην παράγραφο 3, στοιχεία β) ή γ), ή δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί, ή δεν υποχρεούται δυνάμει της παρούσας οδηγίας να αναλάβει τις δαπάνες, η αρμόδια αρχή δύναται να λαμβάνει η ίδια αυτά τα προληπτικά μέτρα.

Άρθρο 6

Δράση αποκατάστασης

1. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες έχει συμβεί περιβαλλοντική ζημία, ο φορέας εκμετάλλευσης ενημερώνει την αρμόδια αρχή αμελλητί για όλες τις σχετικές πτυχές της κατάστασης και λαμβάνει:

- α) όλα τα εφικτά μέτρα για τον άμεσο έλεγχο, περιορισμό, απομάκρυνση ή άλλου είδους διαχείριση των συγκεκριμένων ρύπων ή/και οιασδήποτε άλλων ζημιωγόνων παραγόντων προκειμένου να περιορισθεί ή να προληφθεί η περαιτέρω περιβαλλοντική ζημία και οι δυσμενείς συνέπειες για την ανθρώπινη υγεία, ή η περαιτέρω υποβάθμιση των υπηρεσιών, και
- β) τα αναγκαία μέτρα αποκατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 7.

2. Η αρμόδια αρχή μπορεί, ανά πάσα στιγμή:
- α) να απαιτήσει από τον φορέα εκμετάλλευσης συμπληρωματικές πληροφορίες για οιαδήποτε προκληθείσα ζημία,
- β) να λάβει όλα τα εφικτά μέτρα ή να απαιτήσει από τον φορέα εκμετάλλευσης να λάβει τα μέτρα αυτά, ή να δώσει σχετικές εντολές στο φορέα εκμετάλλευσης, για τον άμεσο έλεγχο, περιορισμό, απομάκρυνση ή άλλου είδους διαχείριση των συγκεκριμένων ρύπων ή/και οιονδήποτε άλλων ζημιογόνων παραγόντων προκειμένου να περιορισθεί ή να προληφθεί η περαιτέρω περιβαλλοντική ζημία και οι δυσμενείς συνέπειες για την ανθρώπινη υγεία, ή η περαιτέρω υποβάθμιση υπηρεσιών,
- γ) να απαιτήσει από τον φορέα εκμετάλλευσης να λάβει τα αναγκαία μέτρα αποκατάστασης,
- δ) να δώσει εντολές στον φορέα εκμετάλλευσης, οι οποίες πρέπει να τηρηθούν για τα αναγκαία μέτρα αποκατάστασης που πρέπει να ληφθούν, ή
- ε) να λάβει η ίδια τα αναγκαία μέτρα αποκατάστασης.

3. Η αρμόδια αρχή απαιτεί τα μέτρα αποκατάστασης να λαμβάνονται από τον φορέα εκμετάλλευσης. Εάν ο φορέας εκμετάλλευσης δεν συμμορφώνεται προς τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1 ή στην παράγραφο 2, στοιχεία β), γ) ή δ), ή δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί, ή δεν υποχρεούται δυνάμει της παρούσας οδηγίας να αναλάβει τις δαπάνες, η αρμόδια αρχή δύναται να λαμβάνει η ίδια αυτά τα μέτρα αποκατάστασης, ως μέσον έσχατης ανάγκης.

Άρθρο 7

Θέσπιση μέτρων αποκατάστασης

1. Οι φορείς εκμετάλλευσης καθορίζουν, σύμφωνα με το Παράρτημα II, πιθανά μέτρα αποκατάστασης και τα υποβάλλουν στην αρμόδια αρχή προς έγκριση, εκτός εάν η αρμόδια αρχή έχει αναλάβει δράση σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο (ε) και παράγραφος 3.
2. Η αρμόδια αρχή αποφασίζει ποια μέτρα αποκατάστασης εφαρμόζονται σύμφωνα με το Παράρτημα II και με τη συνεργασία του οικείου φορέα εκμετάλλευσης, όπως ενδείκνυται.
3. Εάν συντρέχουν πλείονες περιπτώσεις περιβαλλοντική ζημίας με αποτέλεσμα η αρμόδια αρχή να μην είναι σε θέση να εξασφαλίσει την ταυτόχρονη λήψη των αναγκαίων μέτρων αποκατάστασης, η αρμόδια αρχή έχει το δικαίωμα να αποφασίζει ποια περίπτωση περιβαλλοντικής ζημίας πρέπει να αποκατασταθεί πρώτη.

Κατά τη λήψη της ανωτέρω απόφασης, η αρμόδια αρχή εξετάζει, μεταξύ άλλων, τη φύση, την έκταση και τη σοβαρότητα των διαφορών περιπτώσεων περιβαλλοντικής ζημίας και τις δυνατότητες φυσικής ανάκαμψης. Πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οι κίνδυνοι για την ανθρώπινη υγεία.

4. Η αρμόδια αρχή καλεί τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 12, παράγραφος 1 και, εν πάση περιπτώσει, τα πρόσωπα στις γαίες των οποίων θα πρέπει να εκτελεσθούν μέτρα αποκατάστασης, να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους τις οποίες λαμβάνει υπόψη.

Άρθρο 8

Κόστος πρόληψης και αποκατάστασης

1. Ο φορέας εκμετάλλευσης επιβαρύνεται με το κόστος των δράσεων πρόληψης και αποκατάστασης που αναλαμβάνονται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.
2. Υπό την επιφύλαξη των παραγράφων 3 και 4, η αρμόδια αρχή ανακτά από τον φορέα εκμετάλλευσης που προκάλεσε τη ζημία ή την επικείμενη απειλή ζημίας, μεταξύ άλλων, μέσω ασφαλιστικής κάλυψης της ιδιοκτησίας ή άλλων κατάλληλων εγγυήσεων, το κόστος με το οποίο επιβαρύνθηκε για την ανάληψη δράσεων πρόληψης ή αποκατάστασης δυνάμει της παρούσας οδηγίας.

Ωστόσο, η αρμόδια αρχή μπορεί να αποφασίσει να μην ανακτήσει το πλήρες κόστος σε περίπτωση που οι απαιτούμενες προς τούτο δαπάνες υπερβαίνουν το ανακτήσιμο ποσό ή σε περίπτωση που δεν μπορεί να προσδιορισθεί ο φορέας εκμετάλλευσης.

3. Ο φορέας εκμετάλλευσης δεν υποχρεούται να επωμισθεί το κόστος των δράσεων πρόληψης ή αποκατάστασης που αναλαμβάνονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας, εάν μπορεί να αποδείξει ότι η περιβαλλοντική ζημία ή η επικείμενη απειλή τέτοιας ζημίας:

- α) προκλήθηκε από τρίτο, και επήλθε παρά την ύπαρξη των ενδεδειγμένων μέτρων ασφαλείας, ή
- β) οφείλεται σε συμμόρφωση προς υποχρεωτική διαταγή ή εντολή δημόσιας αρχής, διαφορετικής από διαταγή ή εντολή λόγω εκπομπής ή συμβάντος που προκλήθηκε από τις δραστηριότητες του ίδιου του φορέα εκμετάλλευσης.

Στις περιπτώσεις αυτές, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να μπορέσει ο φορέας εκμετάλλευσης να ανακτήσει το κόστος με το οποίο επιβαρύνθηκε.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέψουν στον φορέα εκμετάλλευσης να μην επωμισθεί το κόστος των δράσεων αποκατάστασης που αναλαμβάνονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας, εφόσον αποδείξει ότι δεν ενήργησε εκ δόλου ή εξ αμελείας και ότι η περιβαλλοντική ζημία προκλήθηκε από:

- α) εκπομπή ή συμβάν που επιτρέπονται ρητά από εξουσιοδότηση, και είναι πλήρως σύμφωνα προς τους όρους της, η οποία παραχωρήθηκε από, ή δόθηκε σύμφωνα με, τις εφαρμοστέες εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις με τις οποίες εφαρμόζονται τα νομοθετικά μέτρα τα οποία θεσπίζει η Κοινότητα και τα οποία αναφέρονται στο Παράρτημα III, όπως εφαρμόζονται κατά την ημερομηνία της εκπομπής ή του συμβάντος,

β) εκπομπή ή δραστηριότητα ή οιονδήποτε τρόπο χρήσης προϊόντος στο πλαίσιο δραστηριότητας, εφόσον ο φορέας εκμετάλλευσης αποδεικνύει ότι δεν είχε πιθανολογηθεί ότι θα προκαλούσαν περιβαλλοντική ζημία σύμφωνα με τις επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις που ήταν διαθέσιμες κατά το χρόνο που έλαβε χώρα η εκπομπή ή η δραστηριότητα.

5. Μέτρα που λαμβάνονται από την αρμόδια αρχή σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφοι 3 και 4 και με το άρθρο 6, παράγραφοι 2 και 3, ισχύουν υπό την επιφύλαξη της ευθύνης του οικείου φορέα εκμετάλλευσης δυνάμει της παρούσας οδηγίας και υπό την επιφύλαξη των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης.

Άρθρο 9

Καταλογισμός δαπανών στις περιπτώσεις συντρέχοντος πλαισίου

Η παρούσα οδηγία ισχύει υπό την επιφύλαξη οιονδήποτε διατάξεων εθνικών ρυθμίσεων σχετικών με τον καταλογισμό των δαπανών στις περιπτώσεις συντρέχοντος πλαισίου, ιδίως όσον αφορά τον επιμερισμό της ευθύνης μεταξύ του παραγωγού και του χρήστη ενός αγαθού.

Άρθρο 10

Προθεσμία ανάκτησης κόστους

Η αρμόδια αρχή έχει το δικαίωμα να κινηθεί διαδικασία ανάκτησης κόστους κατά του φορέα εκμετάλλευσης, ή, κατά περίπτωση, κατά τρίτου που προκάλεσε τη ζημία ή την επικείμενη απειλή ζημίας σε σχέση με μέτρα που έχουν ληφθεί σύμφωνα με την παρούσα οδηγία εντός πέντε ετών από την ημερομηνία κατά την οποία ολοκληρώθηκαν τα μέτρα αυτά ή προσδιορίστηκε ο υπεύθυνος φορέας εκμετάλλευσης, ή ο τρίτος, εάν η ημερομηνία αυτή είναι μεταγενέστερη.

Άρθρο 11

Αρμόδια αρχή

1. Τα κράτη μέλη ορίζουν την ή τις αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για την εκπλήρωση των καθηκόντων που προβλέπει η παρούσα οδηγία.

2. Στην αρμόδια αρχή εξακολουθεί να επιπίπτει το καθήκον να εντοπίσει τον φορέα εκμετάλλευσης που προκάλεσε τη ζημία ή την επικείμενη απειλή ζημίας, να εκτιμήσει τη σοβαρότητα της ζημίας και να καθορίσει ποια μέτρα αποκατάστασης θα πρέπει να ληφθούν κατά το Παράρτημα II. Προς τούτο, η αρμόδια αρχή έχει το δικαίωμα να απαιτήσει από τον οικείο φορέα εκμετάλλευσης να διενεργήσει τη δική του αξιολόγηση και να παράσχει κάθε πληροφορία και στοιχείο που είναι απαραίτητο.

3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η αρμόδια αρχή μπορεί να εξουσιοδοτήσει τρίτους ή να απαιτήσει από τρίτους να εκτελέσουν τα αναγκαία προληπτικά μέτρα ή μέτρα αποκατάστασης.

4. Οιαδήποτε απόφαση λαμβάνεται δυνάμει της παρούσας οδηγίας με την οποία επιβάλλονται προληπτικά μέτρα ή μέτρα αποκατάστασης, αιτιολογείται δεόντως. Η εν λόγω απόφαση κοινοποιείται πάραυτα στον οικείο φορέα εκμετάλλευσης, ο οποίος ενημερώνεται ταυτοχρόνως για τα ένδικα μέσα που του παρέχει το ισχύον δίκαιο στο οικείο κράτος μέλος καθώς και για τις σχετικές προθεσμίες στις οποίες υπόκεινται τα εν λόγω μέσα.

Άρθρο 12

Αίτηση για ανάληψη δράσης

1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο:
  - α) επηρεάζεται ή ενδέχεται να επηρεασθεί από περιβαλλοντική ζημία, ή
  - β) έχει επαρκές συμφέρον από τη λήψη περιβαλλοντικής απόφασης σχετικά με τη ζημία ή, εναλλακτικά,
  - γ) υποστηρίζει ότι επέρχεται προσβολή δικαιώματος, όταν αυτό απαιτείται ως προϋπόθεση από το διοικητικό δικονομικό δίκαιο ενός κράτους μέλους,

δικαιούται να υποβάλλει στην αρμόδια αρχή οιονδήποτε παρατηρήσεις σχετικά με περιπτώσεις περιβαλλοντικής ζημίας ή με επικείμενη απειλή τέτοιας ζημίας που έχουν υποπέσει στην αντίληψή του και έχει το δικαίωμα να καλεί την αρμόδια αρχή να αναλάβει δράση βάσει της παρούσας οδηγίας.

Οι έννοιες «επαρκές συμφέρον» και «προσβολή δικαιώματος» καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

Προς τούτο, το συμφέρον οιασδήποτε μη κυβερνητικής οργάνωσης, η οποία προάγει την προστασία του περιβάλλοντος και πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζει το εθνικό δίκαιο, θεωρείται επαρκές για το σκοπό του εδαφίου β). Επίσης, για το σκοπό του εδαφίου γ), οι οργανώσεις αυτές θεωρείται ότι έχουν δικαιώματα τα οποία είναι δυνατόν να προσβάλλονται.

2. Το αίτημα για ανάληψη δράσης συνοδεύεται από τις σχετικές πληροφορίες και στοιχεία που θεμελιώνουν τους διατυπωθέντες ισχυρισμούς για την εκάστοτε περιβαλλοντική ζημία.

3. Εφόσον η αίτηση για ανάληψη δράσης και οι συνοδευτικές παρατηρήσεις αποδεικνύουν εύλογα ότι υπάρχει περιβαλλοντική ζημία, η αρμόδια αρχή εξετάζει τις παρατηρήσεις αυτές καθώς και τα αιτήματα για ανάληψη δράσης. Υπό τις συνθήκες αυτές, η αρμόδια αρχή δίνει την ευκαιρία στον ενδιαφερόμενο φορέα εκμετάλλευσης να γνωστοποιήσει τις απόψεις του όσον αφορά την αίτηση για ανάληψη δράσης και τις συνοδευτικές παρατηρήσεις.

4. Η αρμόδια αρχή, το ταχύτερο δυνατόν και εν πάση περιπτώσει σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου, ενημερώνει τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1, τα οποία της υπέβαλαν παρατηρήσεις, σχετικά με την απόφασή της να δεχ-

θεί ή να απορρίψει το αίτημα για ανάληψη δράσης, και αιτιολογεί δεόντως την απόφασή της.

5. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να μην εφαρμόζουν τις παραγράφους 1 και 4 στις περιπτώσεις επικείμενης απειλής ζημίας.

Άρθρο 13

Διαδικασίες προσφυγής

1. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 12, παράγραφος 1, έχουν πρόσβαση σε δικαστήριο ή άλλο ανεξάρτητο και αμερόληπτο κρατικό όργανο αρμόδιο για τον έλεγχο, τόσο ως προς την διαδικασία όσο και ως προς την ουσία, της νομιμότητας των αποφάσεων, πράξεων ή παραλείψεων της αρμόδιας αρχής δυνάμει της παρούσας οδηγίας.

2. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται υπό την επιφύλαξη τυχόν διατάξεων εθνικού δικαίου οι οποίες ρυθμίζουν την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και εκείνων σύμφωνα με τις οποίες πρέπει να εξαντλούνται οι διαδικασίες διοικητικής προσφυγής προτού ασκηθεί προσφυγή ενώπιον δικαστηρίου.

Άρθρο 14

Χρηματοοικονομική ασφάλεια

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη μέσων και αγορών χρηματοοικονομικής ασφάλειας, εκ μέρους των κατάλληλων οικονομικών και χρηματοπιστωτικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων χρηματοπιστωτικών μηχανισμών σε περίπτωση αφερεγγυότητας, με στόχο να καταστεί δυνατή η χρήση χρηματοοικονομικών εγγυήσεων από τους φορείς εκμετάλλευσης προκειμένου να καλύψουν τις ευθύνες τους δυνάμει της παρούσας οδηγίας.

2. Η Επιτροπή, πριν από τις 30ης Απριλίου 2010, υποβάλλει έκθεση σχετικά με την αποτελεσματικότητα της παρούσας οδηγίας ως προς την πραγματική αποκατάσταση των περιβαλλοντικών ζημιών, σχετικά με τη διαθεσιμότητα με εύλογο κόστος και σχετικά με τους όρους ασφάλισης και άλλων μορφών χρηματοοικονομικής ασφάλειας για τις δραστηριότητες που καλύπτονται από το Παράρτημα III. Η έκθεση εξετάζει επίσης, όσον αφορά τη χρηματοοικονομική ασφάλεια, τις ακόλουθες πτυχές: μια σταδιακή προσέγγιση, ένα μέγιστο ποσό για την χρηματοοικονομική εγγύηση και την εξαίρεση δραστηριοτήτων χαμηλού κινδύνου. Βάσει της εν λόγω έκθεσης καθώς και βάσει μιας διευρυμένης αξιολόγησης του αντικτυπου, συμπεριλαμβανομένης μιας ανάλυσης κόστους-οφέλους, η Επιτροπή υποβάλλει, εφόσον ενδείκνυται, προτάσεις για ένα σύστημα εναρμονισμένης υποχρεωτικής χρηματοοικονομικής ασφάλειας.

Άρθρο 15

Συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών

1. Εφόσον η περιβαλλοντική ζημία επηρεάζει ή ενδέχεται να επηρεάσει πλείονα κράτη μέλη, τα εν λόγω κράτη μέλη συνεργάζονται, μέσω, μεταξύ άλλων, της κατάλληλης ανταλλαγής πληροφοριών, ώστε να εξασφαλίζουν την ανάληψη δράσης για την πρόληψη ή, εφόσον απαιτείται, την αποκατάσταση, οιασδήποτε τέτοιας περιβαλλοντικής ζημίας.

2. Εφόσον έχει προκύψει περιβαλλοντική ζημία, το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου προκλήθηκε η ζημία, παρέχει επαρκείς πληροφορίες στα πιθανόν επηρεαζόμενα κράτη μέλη.

3. Οσάκις ένα κράτος μέλος εντοπίζει εντός των συνόρων του ζημία, η οποία δεν προκλήθηκε εντός αυτών, μπορεί να αναφέρει το θέμα στην Επιτροπή και σε κάθε άλλο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος· μπορεί επίσης να διατυπώνει συστάσεις για τη λήψη μέτρων πρόληψης ή αποκατάστασης καθώς και να επιδιώκει, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, την ανάκτηση των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε λόγω της λήψης μέτρων πρόληψης ή αποκατάστασης.

Άρθρο 16

Σχέση με την εθνική νομοθεσία

1. Η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να θεσπίζουν αυστηρότερες διατάξεις σχετικά με την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού των πρόσθετων δραστηριοτήτων που είναι δυνατόν να αποτελέσουν αντικείμενο των απαιτήσεων πρόληψης και αποκατάστασης της παρούσας οδηγίας και του εντοπισμού πρόσθετων υπευθύνων.

2. Η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει την εκ μέρους των κρατών μελών θέσπιση κατάλληλων μέτρων, όπως η απαγόρευση της διπλής ανάκτησης του κόστους, σε σχέση με περιπτώσεις όπου θα μπορούσε να προκύψει διπλή αποζημίωση ως αποτέλεσμα συντρέχουσας δράσης εκ μέρους μιας αρμόδιας αρχής βάσει της παρούσας οδηγίας και εκ μέρους προσώπου του οποίου περιουσιακό στοιχείο επλήγη από περιβαλλοντική ζημία.

Άρθρο 17

Χρονικά όρια εφαρμογής

Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται:

- σε ζημία που προκλήθηκε από εκπομπή, γεγονός ή ατύχημα που έλαβε χώρα πριν από την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1,
- σε ζημία που προκλήθηκε από εκπομπή, γεγονός ή ατύχημα που έλαβε χώρα μετά την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, εφόσον η ζημία οφείλεται σε συγκεκριμένη δραστηριότητα, η οποία πραγματοποιήθηκε και έληξε πριν από την ημερομηνία αυτή,
- σε ζημία, εάν έχουν παρέλθει περισσότερο από 30 χρόνια αφού του έλαβε χώρα η εκπομπή, το γεγονός ή το ατύχημα που προκάλεσε τη ζημία.

Άρθρο 18

Εκθέσεις και επισκόπηση

1. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή, το αργότερο μέχρι τις 30ης Απριλίου 2013, σχετικά με την κτηθείσα εμπειρία κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Οι εκθέσεις περιλαμβάνουν τις πληροφορίες και τα στοιχεία που αναφέρονται στο Παράρτημα VI.

2. Επ' αυτής της βάσεως, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση, πριν από τις 30ης Απριλίου 2014, η οποία περιλαμβάνει τυχόν κατάλληλες προτάσεις τροποποίησης.

3. Η έκθεση που αναφέρεται στην παράγραφο 2 περιλαμβάνει επισκόπηση:

α) της εφαρμογής:

- του άρθρου 4, παράγραφοι 2 και 4, σε σχέση με την εξαίρεση της ρύπανσης, η οποία καλύπτεται από τις διεθνείς ρυθμίσεις που απαριθμούνται στα Παραρτήματα IV και V, από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, και
- του άρθρου 4, παράγραφος 3, σε σχέση με το δικαίωμα του φορέα εκμετάλλευσης να περιορίσει την ευθύνη του σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφος 3.

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη την εμπειρία που έχει αποκτηθεί στο πλαίσιο των σχετικών διεθνών φόρουμ, όπως ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός (ΔΝΟ) και η Ευρατόμ, και στο πλαίσιο των σχετικών διεθνών συμφωνιών, καθώς και το βαθμό στον οποίο οι ρυθμίσεις αυτές έχουν τεθεί σε ισχύ ή/και εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη ή/και έχουν τροποποιηθεί, λαμβανομένων υπόψη όλων των συναφών περιπτώσεων περιβαλλοντικής ζημίας, που οφείλονται στις δραστηριότητες αυτές, και της δράσης αποκατάστασης που αναλαμβάνεται, καθώς και των διαφορών που υφίστανται μεταξύ των επιπέδων ευθύνης στα κράτη μέλη· συνυπολογίζεται επίσης η σχέση μεταξύ της ευθύνης των πλοιοκτητών και των συνεισφορών των παραληπτών πετρελαίου, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη όλες τις σχετικές μελέτες που έχει εκπονήσει το διεθνές ταμείο για την αποζημίωση από πετρελαϊκές ρυπάνσεις.

β) της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας στην περιβαλλοντική ζημία που προκαλείται από γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς (ΓΤΟ), ιδίως βάσει της εμπειρίας που έχει αποκτηθεί στο πλαίσιο σχετικών διεθνών φόρουμ και Συμβάσεων, όπως της Σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα και του Πρωτοκόλλου της Καρταχένα για τη βιοασφάλεια, καθώς και των αποτελεσμάτων οιασδήποτε περιπτώσεων περιβαλλοντικής ζημίας που προκλήθηκαν από ΓΤΟ,

γ) της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας σε σχέση με τα προστατευόμενα είδη και φυσικούς βιότοπους,

δ) των ρυθμίσεων που τυχόν επιλέγονται για να ενσωματωθούν στα Παραρτήματα III, IV και V.

Άρθρο 19

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο μέχρι τις 30 Απριλίου 2007. Πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιαστών διατάξεων εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία, καθώς και πίνακα αντιστοιχίας μεταξύ των διατάξεων της παρούσας οδηγίας και των θεσπιζόμενων εθνικών διατάξεων.

Άρθρο 20

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 21

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Έγινε στο Στρασβούργο στις 21 Απριλίου 2004.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

P. COX

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

D. ROCHE

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 2, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1, ΣΤΟΙΧΕΙΟ Α)

Η σημασία οποιασδήποτε ζημίας η οποία έχει δυσμενείς συνέπειες για την επίτευξη ή τη συντήρηση της ευνοϊκής κατάστασης διατήρησης οικοτόπων ή ειδών πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με την κατάσταση διατήρησης κατά τη στιγμή που επήλθε η ζημία, τις υπηρεσίες που προσπορίζουν και την ικανότητά τους για φυσική αναγέννηση. Οι σημαντικά δυσμενείς μεταβολές σε σχέση με την αρχική κατάσταση θα πρέπει να καθορίζονται βάσει μετρήσιμων δεδομένων, όπως:

- αριθμός ατόμων, πυκνότητά τους ή καλυπτόμενη περιοχή,
- ρόλος των συγκεκριμένων ατόμων ή της πληγείσας περιοχής σε σχέση με τη διατήρηση του είδους ή του οικοτόπου, σπανιότητα του είδους ή του οικοτόπου (όπως εκτιμάται σε τοπικό, περιφερειακό και ανώτερο επίπεδο, συμπεριλαμβανομένου του κοινωτικού),
- ικανότητα πολλαπλασιασμού του είδους (σύμφωνα με τις τάσεις εξέλιξης του συγκεκριμένου είδους ή πληθυσμού), η βιωσιμότητά του ή η ικανότητα του οικοτόπου για φυσική αναγέννηση (σύμφωνα με τις τάσεις εξέλιξης του χαρακτηριστικού του είδους ή των πληθυσμών του),
- ικανότητα σύντομης ανάκαμψης του είδους ή του οικοτόπου μετά τη ζημία, χωρίς άλλη παρέμβαση πέραν ενισχυμένων μέτρων προστασίας, σε κατάσταση η οποία θα οδηγήσει, αποκλειστικά λόγω της εξέλιξης του είδους ή του οικοτόπου, σε κατάσταση που θεωρείται ως ισοδύναμη ή ανώτερη της αρχικής.

Ζημία με αποδεδειγμένη επίπτωση στην ανθρώπινη υγεία πρέπει να χαρακτηρίζεται ως σημαντική.

Οι ακόλουθες ζημίες δεν πρέπει να χαρακτηρίζονται ως σημαντικές:

- αρνητικές διακυμάνσεις χαμηλότερες από τις φυσικές διακυμάνσεις που θεωρούνται κανονικές για το συγκεκριμένο οικοτόπο ή είδος,
- αρνητικές διακυμάνσεις οφειλόμενες σε φυσικά αίτια ή σε παρέμβαση σχετική με τη συνήθη διαχείριση των τοποθεσιών, όπως ορίζεται στα μητρώα οικοτόπων ή τα έγγραφα στόχων ή όπως διεξαγόταν προηγουμένως από τους ιδιοκτήτες ή τους φορείς εκμετάλλευσης,
- ζημία ειδών ή οικοτόπων για τα οποία είναι βέβαιο ότι θα ανακάμψουν, σύντομα και χωρίς παρέμβαση, είτε στην αρχική κατάσταση είτε σε κατάσταση η οποία θα οδηγήσει, αποκλειστικά λόγω της εξέλιξης του είδους ή του οικοτόπου, σε κατάσταση που θεωρείται ως ισοδύναμη ή ανώτερη της αρχικής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΖΗΜΙΑΣ

Το παρόν Παράρτημα θεσπίζει κοινό πλαίσιο που πρέπει να τηρείται προκειμένου να επιλέγονται τα καταλληλότερα μέτρα για να εξασφαλιστεί η αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας.

1. Αποκατάσταση ζημίας των υδάτων ή των προστατευόμενων ειδών ή φυσικών οικοτόπων

Η αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας όσον αφορά τα ύδατα ή τα προστατευόμενα είδη ή φυσικούς οικοτόπους, επιτυγχάνεται μέσω της επαναφοράς του περιβάλλοντος στην αρχική του κατάσταση μέσω πρωτογενούς, συμπληρωματικής και αντισταθμιστικής αποκατάστασης, όπου:

- α) ως «πρωτογενής αποκατάσταση» νοείται κάθε μέτρο αποκατάστασης που έχει ως αποτέλεσμα την επαναφορά των φυσικών πόρων ή/και υπηρεσιών που υπέστησαν ζημία στην ή προς την αρχική τους κατάσταση,
- β) ως «συμπληρωματική αποκατάσταση» νοείται κάθε μέτρο αποκατάστασης που αναλαμβάνεται σε σχέση προς φυσικούς πόρους ή/και υπηρεσίες, ως αντιστάθμιση του γεγονότος ότι η πρωτογενής αποκατάσταση δεν έχει ως αποτέλεσμα την πλήρη επανόρθωση των φυσικών πόρων ή/και υπηρεσιών που υπέστησαν ζημία,
- γ) ως «αντισταθμιστική αποκατάσταση» νοείται οποιαδήποτε δράση αναλαμβάνεται για να αντισταθμισθούν οι προσωρινές απώλειες φυσικών πόρων ή/και υπηρεσιών κατά την περίοδο που μεσολαβεί από την ημερομηνία της ζημίας μέχρι την επίτευξη πλήρους αποτελέσματος της πρωτογενούς αποκατάστασης,
- δ) ως «προσωρινές απώλειες» νοούνται οι απώλειες οι οποίες οφείλονται στο γεγονός ότι οι φυσικοί πόροι ή/και υπηρεσίες που υπέστησαν ζημία δεν μπορούν να επιτελέσουν τις οικολογικές τους λειτουργίες ή να παρέχουν υπηρεσίες σε άλλους φυσικούς πόρους ή στο κοινό έως ότου τα πρωτογενή ή συμπληρωματικά μέτρα αρχίσουν να παράγουν αποτέλεσμα. Δεν συνιστούν οικονομική αντιστάθμιση προς το κοινό.

Εφόσον η πρωτογενής αποκατάσταση δεν οδηγεί στην επαναφορά του περιβάλλοντος στην αρχική του κατάσταση, αναλαμβάνεται συμπληρωματική αποκατάσταση. Επιπλέον, αναλαμβάνεται αντισταθμιστική αποκατάσταση για την αντιστάθμιση των προσωρινών απωλειών.

Η αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας, όσον αφορά ζημία των υδάτων ή των προστατευόμενων ειδών ή φυσικών οικοτόπων, συνεπάγεται επίσης την εξάλειψη οιασδήποτε σημαντικού κινδύνου δυσμενών συνεπειών στην ανθρώπινη υγεία.

1.1. Στόχοι της αποκατάστασης

Στόχος της πρωτογενούς αποκατάστασης

- 1.1.1. Στόχος της πρωτογενούς αποκατάστασης είναι η επαναφορά των φυσικών πόρων ή/και υπηρεσιών που υπέστησαν ζημία στην αρχική τους κατάσταση ή προς αυτήν.

Στόχος της συμπληρωματικής αποκατάστασης

- 1.1.2. Εφόσον οι φυσικοί πόροι ή/και υπηρεσίες που υπέστησαν ζημία δεν επανέρχονται στην αρχική τους κατάσταση, τότε επιχειρείται συμπληρωματική αποκατάσταση. Στόχος της συμπληρωματικής αποκατάστασης είναι η παροχή φυσικών πόρων ή/και υπηρεσιών, ενδεχομένως και σε διαφορετική τοποθεσία, παρεμφερούς επιπέδου με εκείνους που θα παρείχοντο εάν η τοποθεσία που υπέστη τη βλάβη είχε επανέλθει στην αρχική της κατάσταση. Εφόσον είναι δυνατόν και ενδεδειγμένο, η διαφορετική τοποθεσία θα πρέπει να συνδέεται γεωγραφικά με την τοποθεσία που υπέστη ζημία, λαμβάνοντας υπόψη τα συμφέροντα του πληττόμενου πληθυσμού.

Στόχος της αντισταθμιστικής αποκατάστασης

- 1.1.3. Επιχειρείται αντισταθμιστική αποκατάσταση για την αντιστάθμιση της προσωρινής απώλειας φυσικών πόρων και υπηρεσιών έως ότου επιτευχθεί η ανάκαμψη. Η αντιστάθμιση αυτή συνίσταται σε συμπληρωματικές βελτιώσεις των προστατευόμενων οικοτόπων και ειδών ή του ύδατος, είτε στην τοποθεσία που υπέστη ζημία είτε σε διαφορετική τοποθεσία. Δεν περιλαμβάνει οικονομική αντιστάθμιση σε μέλη του κοινού.

1.2. Προσδιορισμός μέτρων αποκατάστασης

Προσδιορισμός μέτρων πρωτογενούς αποκατάστασης

- 1.2.1. Εξετάζονται οι δυνατότητες για δράσεις άμεσης επαναφοράς των φυσικών πόρων και των υπηρεσιών προς την αρχική τους κατάσταση με ταχύτερο ρυθμό, ή μέσω φυσικής ανάκαμψης.

Προσδιορισμός μέτρων συμπληρωματικής και αντισταθμιστικής αποκατάστασης

- 1.2.2. Κατά τον καθορισμό της κλίμακας των μέτρων συμπληρωματικής και αντισταθμιστικής αποκατάστασης, εξετάζεται πρώτα η χρήση προσεγγίσεων στάθμισης της ισοδυναμίας, ανά πόρο ή ανά υπηρεσία. Στο πλαίσιο αυτών των προσεγγίσεων, εξετάζεται πρώτα η δυνατότητα δράσεων που παρέχουν φυσικούς πόρους ή/και υπηρεσίες ίδιου τύπου, ποιότητας και ποσότητας με τους πόρους και τις υπηρεσίες που υπέστησαν ζημία. Εάν αυτό δεν είναι δυνατόν, παρέχονται εναλλακτικοί φυσικοί πόροι ή/και εναλλακτικές υπηρεσίες. Παραδείγματος χάριν, η μείωση της ποιότητας θα μπορούσε να αντισταθμισθεί με αύξηση της ποσότητας των μέτρων αποκατάστασης.

- 1.2.3. Εάν δεν είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί ως πρώτη επιλογή η στάθμιση της ισοδυναμίας ανά πόρο ή ανά υπηρεσία, χρησιμοποιούνται εναλλακτικές τεχνικές αποτίμησης. Η αρμόδια αρχή μπορεί να υποδεικνύει τη μέθοδο, π.χ. της οικονομικής αποτίμησης, προκειμένου να καθορισθεί η εμβέλεια των απαραίτητων μέτρων συμπληρωματικής και αντισταθμιστικής αποκατάστασης. Εάν η αποτίμηση των απωλεσθέντων πόρων ή/και υπηρεσιών είναι δυνατή αλλά η αποτίμηση των φυσικών πόρων ή/και υπηρεσιών αποκατάστασης δεν μπορεί να γίνει εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος ή με εύλογο κόστος, τότε η αρμόδια αρχή μπορεί να επιλέγει μέτρα αποκατάστασης το κόστος των οποίων είναι ισοδύναμο προς την εκτιμώμενη οικονομική αξία των απωλεσθέντων φυσικών πόρων ή/και υπηρεσιών.

Τα μέτρα συμπληρωματικής και αντισταθμιστικής αποκατάστασης θα πρέπει να σχεδιάζονται με τρόπον ώστε να επιτρέπουν σε πρόσθετους φυσικούς πόρους ή/και υπηρεσίες να εκφράζουν χρονικές προτιμήσεις και τα χρονικά χαρακτηριστικά των μέτρων αποκατάστασης. Παραδείγματος χάριν, όσο μεγαλύτερη είναι η χρονική περίοδος μέχρι την επαναφορά στην αρχική κατάσταση, τόσο μεγαλύτερο είναι το ποσόν των μέτρων αντισταθμιστικής αποκατάστασης που θα αναληφθούν (εφόσον τα άλλα δεδομένα είναι ίδια).

1.3. Επιλογή των δυνατοτήτων αποκατάστασης

- 1.3.1. Οι εύλογες επιλογές αποκατάστασης θα πρέπει να αξιολογούνται, σύμφωνα με τις καλύτερες διαθέσιμες τεχνολογίες, με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- την επίπτωση κάθε επιλογής στη δημόσια υγεία και ασφάλεια,
- το κόστος υλοποίησης της επιλογής,
- την πιθανότητα επιτυχίας κάθε επιλογής,
- το βαθμό στον οποίο κάθε επιλογή συμβάλλει στην πρόληψη περαιτέρω ζημιών και την αποφυγή παραπλεύρων ζημιών συνεπεία της υλοποίησής της,
- το βαθμό στον οποίο κάθε επιλογή ευνοεί κάθε συνιστώσα του φυσικού πόρου ή/και της υπηρεσίας,
- το βαθμό στον οποίο κάθε επιλογή λαμβάνει υπόψη συγκεκριμένες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές ανησυχίες και άλλους παράγοντες που σχετίζονται με την περιοχή,
- το χρόνο που χρειάζεται για να καταστεί αποτελεσματική η αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας,
- το βαθμό στον οποίο κάθε επιλογή επιτυγχάνει την αποκατάσταση της τοποθεσίας της περιβαλλοντικής ζημίας,
- τη γεωγραφική σχέση με την τοποθεσία που υπέστη ζημία.

- 1.3.2. Κατά την αξιολόγηση των διαφόρων δυνατοτήτων αποκατάστασης, μπορούν να επιλέγονται μέτρα πρωτογενούς αποκατάστασης που δεν οδηγούν στην πλήρη επαναφορά των υδάτων, των προστατευόμενων ειδών ή φυσικών οικοτόπων που υπέστησαν ζημία στην αρχική τους κατάσταση, ή που οδηγούν σε αυτήν με βραδύτερο ρυθμό. Η απόφαση αυτή μπορεί να λαμβάνεται μόνον εάν οι φυσικοί πόροι ή/και οι υπηρεσίες που χάνονται στην αρχική τοποθεσία, εξαιτίας αυτής της απόφασης, αντισταθμίζονται με αύξηση των συμπληρωματικών ή αντισταθμιστικών δράσεων για την παροχή αντίστοιχου επιπέδου φυσικών πόρων ή/και υπηρεσιών με τις προηγούμενες υφιστάμενες. Αυτό θα συμβαίνει, παραδείγματος χάριν, όταν οι ισοδύναμοι φυσικοί πόροι ή/και υπηρεσίες μπορούν να παρέχονται αλλού με μικρότερο κόστος. Τα εν λόγω πρόσθετα μέτρα αποκατάστασης καθορίζονται σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται στο τμήμα 1.2.2.
- 1.3.3. Παρά τους κανόνες του τμήματος 1.3.2., και σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, η αρμόδια αρχή δικαιούται να αποφασίζει ότι δεν θα πρέπει να ληφθούν περαιτέρω μέτρα αποκατάστασης, εάν:
- α) τα ήδη ληφθέντα μέτρα αποκατάστασης εξασφαλίζουν ότι δεν υφίσταται πλέον κανένας σημαντικός κίνδυνος αρνητικής συνέπειας στην ανθρώπινη υγεία, στα ύδατα ή στα προστατευόμενα είδη και φυσικούς οικοτόπους, και
  - β) το κόστος των μέτρων αποκατάστασης που θα πρέπει να ληφθούν για να επιτευχθεί η επαναφορά της αρχικής κατάστασης ή παρόμοιας θα ήταν δυσανάλογο προς τα περιβαλλοντικά οφέλη που θα αποκομισθούν.

2. Αποκατάσταση της ρύπανσης του εδάφους

Λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλισθεί, τουλάχιστον, ότι οι συγκεκριμένοι ρύποι απομακρύνονται, ελέγχονται, περιορίζονται ή μειώνονται, ούτως ώστε το έδαφος που ρυπάνθηκε, λαμβανομένης υπόψη της τρέχουσας χρήσης του ή της εγκεκριμένης μελλοντικής χρήσης του κατά τη στιγμή που επήλθε η ζημία, να μην δημιουργεί πλέον σημαντικό κίνδυνο αρνητικών συνεπειών για την ανθρώπινη υγεία. Η παρουσία των κινδύνων αυτών εκτιμάται με διαδικασίες αξιολόγησης κινδύνου που λαμβάνουν υπόψη τα χαρακτηριστικά και τη λειτουργία του εδάφους, τον τύπο και τη συγκέντρωση των επιβλαβών ουσιών, παρασκευασμάτων, οργανισμών ή μικροοργανισμών, τον κίνδυνο και την πιθανότητα διασποράς τους. Η χρήση διαπιστώνεται με βάση τις ρυθμίσεις για τη χρήση της γης ή άλλες σχετικές ρυθμίσεις που ίσχυαν, ενδεχομένως, όταν επήλθε η ρύπανση.

Εάν αλλάξει η χρήση του εδάφους, λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να προληφθεί κάθε κίνδυνος αρνητικών συνεπειών για την ανθρώπινη υγεία.

Εάν δεν υπάρχουν ρυθμίσεις για τη χρήση του εδάφους, ή άλλες σχετικές ρυθμίσεις, η φύση της σχετικής περιοχής, όπου συνέβη η ζημία, καθορίζει τη χρήση της συγκεκριμένης περιοχής, λαμβανομένης υπόψη της προβλεπόμενης ανάπτυξής της.

Εξετάζεται η δυνατότητα φυσικής ανάκαμψης, δηλαδή μιας επιλογής που δεν απαιτεί άμεση ανθρώπινη επέμβαση κατά τη διαδικασία αποκατάστασης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 3, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1

1. Λειτουργία εγκαταστάσεων που προϋποθέτουν άδεια, σύμφωνα με την οδηγία 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 1996, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης ⁽¹⁾. Αυτό σημαίνει όλες τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι της οδηγίας 96/61/ΕΚ, εξαιρουμένων των εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων που χρησιμοποιούνται για έρευνα, ανάπτυξη και δοκιμές νέων προϊόντων και διεργασιών.
2. Διαδικασίες διαχείρισης αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της συλλογής, της μεταφοράς, της ανάκτησης και της διάθεσης των αποβλήτων και των επικινδύνων αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της εποπτείας αναλόγων διαδικασιών καθώς και της εν συνεχεία μέριμνας για τους χώρους διάθεσης, που προϋποθέτουν άδεια ή καταχώρηση σύμφωνα με την οδηγία 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων ⁽²⁾ και της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για τα επικίνδυνα απόβλητα ⁽³⁾.

Οι διαδικασίες αυτές περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τη διάθεση σε χώρους υγειονομικής ταφής σύμφωνα με την οδηγία 1999/31/ΕΚ του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 1999, περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων ⁽⁴⁾ και τη λειτουργία μονάδων αποτέφρωσης σύμφωνα με την οδηγία 2000/76/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Δεκεμβρίου 2000, για την αποτέφρωση των αποβλήτων ⁽⁵⁾.

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν ότι οι δραστηριότητες αυτές δεν περιλαμβάνουν τη χρήση, για γεωργικούς σκοπούς, ιλύος καθαρισμού λυμάτων από σταθμούς επεξεργασίας αστικών αποβλήτων, που έχει υποστεί επεξεργασία σύμφωνα με εγκεκριμένο πρότυπο.

3. Όλες οι απορρίψεις σε εσωτερικά επιφανειακά ύδατα, για τις οποίες απαιτείται προηγούμενη άδεια σύμφωνα με την οδηγία 76/464/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 4ης Μαΐου 1976, περί ρυπάνσεως που προκαλείται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες που εκχέονται στο υδάτινο περιβάλλον της Κοινότητας ⁽⁶⁾.
4. Όλες οι απορρίψεις ουσιών σε υπόγεια ύδατα για τις οποίες απαιτείται προηγούμενη άδεια σύμφωνα με την οδηγία 80/68/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 1979, περί προστασίας των υπογείων υδάτων από τη ρύπανση που προέρχεται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες ⁽⁷⁾.
5. Η απόρριψη ή διοχέτευση ρυπαντών σε επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα, για την οποία απαιτείται άδεια, εξουσιοδότηση ή καταχώρηση, σύμφωνα με την οδηγία 2000/60/ΕΚ.
6. Άντληση και κατακράτηση ύδατος που υπόκειται σε προηγούμενη εξουσιοδότηση, σύμφωνα με την οδηγία 2000/60/ΕΚ.
7. Παραγωγή, χρήση, αποθήκευση, κατεργασία, ταφή, απελευθέρωση στο περιβάλλον και μεταφορά εντός της περιμέτρου της επιχείρησης
  - α) επικινδύνων ουσιών, όπως ορίζονται στο άρθρο 2, παράγραφος 2 της οδηγίας 67/548/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1967, περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν στην ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικινδύνων ουσιών ⁽⁸⁾.
  - β) επικινδύνων παρασκευασμάτων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2, παράγραφος 2 της οδηγίας 1999/45/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 1999, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν την ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικινδύνων παρασκευασμάτων ⁽⁹⁾;
  - γ) φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1 της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1991, σχετικά με τη διάθεση στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων ⁽¹⁰⁾;
  - δ) βιοκτόνων προϊόντων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α) της οδηγίας 98/8/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 1998, για τη διάθεση βιοκτόνων στην αγορά ⁽¹¹⁾.

⁽¹⁾ ΕΕ L 257 της 10.10.1996, σ. 26. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1882/2003.

⁽²⁾ ΕΕ L 194 της 25.7.1975, σ. 39. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1882/2003.

⁽³⁾ ΕΕ L 377 της 31.12.1991, σ. 20. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε με την οδηγία 94/31/ΕΚ (ΕΕ L 168 της 2.7.1994, σ. 28).

⁽⁴⁾ ΕΕ L 182 της 16.7.1999, σ. 1. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1882/2003.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 332 της 28.12.2000, σ. 91.

⁽⁶⁾ ΕΕ L 129 της 18.5.1976, σ. 23. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε τελευταία με την οδηγία 2000/60/ΕΚ.

⁽⁷⁾ ΕΕ L 20 της 26.1.1980, σ. 43. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/692/ΕΟΚ (ΕΕ L 377 της 31.12.1991, σ. 48).

⁽⁸⁾ ΕΕ L 196, 16.8.1967, σ. 1. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 807/2003.

⁽⁹⁾ ΕΕ L 200, 30.7.1999, σ. 1. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1882/2003.

⁽¹⁰⁾ ΕΕ L 230, 19.8.1991, σ. 1. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 806/2003 (ΕΕ L 122, 6.5.2003, σ. 1).

⁽¹¹⁾ ΕΕ L 123, 24.4.1998, σ. 1. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1882/2003.

8. Μεταφορές οδικώς, σιδηροδρομικώς, δια των εσωτερικών πλωτών οδών, θαλασσίως ή εναερίως επικινδύνων ή ρυπογόνων εμπορευμάτων, όπως ορίζονται είτε στο Παράρτημα Α της οδηγίας 94/55/ΕΚ του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 1994, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τις οδικές μεταφορές επικινδύνων εμπορευμάτων ⁽¹⁾ είτε στο Παράρτημα της οδηγίας 96/49/ΕΚ του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1996, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τις σιδηροδρομικές μεταφορές επικινδύνων εμπορευμάτων ⁽²⁾ είτε στην οδηγία 93/75/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Σεπτεμβρίου 1993, για τις ελάχιστες προδιαγραφές που απαιτούνται για τα πλοία τα οποία κατευθύνονται σε ή αποπλέουν από κοινοτικούς λιμένες μεταφέροντας επικίνδυνα ή ρυπογόνα εμπορεύματα ⁽³⁾.
9. Λειτουργία εγκαταστάσεων που προϋποθέτουν άδεια, σύμφωνα με την οδηγία 84/360/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1984, σχετικά με την καταπολέμηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης από βιομηχανικές εγκαταστάσεις ⁽⁴⁾, όσον αφορά την εκπομπή στον αέρα οιασδήποτε των ρυπογόνων ουσιών που καλύπτονται από την προαναφερόμενη οδηγία.
10. Οιαδήποτε περιοριζόμενη χρήση, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς, γενετικώς τροποποιημένων μικροοργανισμών, όπως ορίζονται σύμφωνα με την οδηγία 90/219/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 1990, για την περιορισμένη χρήση γενετικώς τροποποιημένων μικροοργανισμών ⁽⁵⁾.
11. Οιαδήποτε σκόπιμη ελευθέρωση στο περιβάλλον, μεταφορά και διάθεση στην αγορά γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών, όπως ορίζονται σύμφωνα με την οδηγία 2001/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁶⁾.
12. Διασυνοριακή αποστολή αποβλήτων εντός, προς ή έξω από την Ευρωπαϊκή Ένωση, για την οποία απαιτείται άδεια ή η οποία απαγορεύεται κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 259/93 του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Κοινότητας καθώς και κατά την είσοδο και έξοδό τους ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ ΕΕ L 319, 12.12.1994,

σ. 7. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε τελευταία με την οδηγία 2003/28/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 90, 8.4.2003, σ. 45).

⁽²⁾ ΕΕ L 235, 17.9.1996, σ. 25. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε τελευταία με την οδηγία 2003/29/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 90, 8.4.2003, σ. 47).

⁽³⁾ ΕΕ L 247 της 5.10.1993, σ. 19. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε τελευταία με την οδηγία 2002/84/ΕΚ (ΕΕ L 324, 29.1.2002, σ. 53).

⁽⁴⁾ ΕΕ L 188, 16.7.1984, σ. 20. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/692/ΕΟΚ (ΕΕ L 377, 31.12.1991, σ. 48).

⁽⁵⁾ ΕΕ L 117 της 8.5.1990, σ. 1. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1882/2003.

⁽⁶⁾ ΕΕ L 106 της 17.4.2001, σ. 1. Οδηγία η οποία τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1830/2003 (ΕΕ L 268, 18.10.2003, σ. 24).

⁽⁷⁾ ΕΕ L 30, 6.2.1993, σ. 1. Κανονισμός ο οποίος τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2557/2001 της Επιτροπής (ΕΕ L 349, 31.12.2001, σ. 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 4, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

- α) Διεθνής Σύμβαση της 27ης Νοεμβρίου 1992 περί αστικής ευθύνης συνεπεία ζημιών εκ ρυπάνσεως υπό πετρελαίου,
  - β) Διεθνής Σύμβαση της 27ης Νοεμβρίου 1992 για τη σύσταση Διεθνούς Ταμείου για την αποκατάσταση ζημιών από τη ρύπανση πετρελαίου,
  - γ) Διεθνής Σύμβαση της 23ης Μαρτίου 2001 περί αστικής ευθύνης για ζημίες οφειλόμενες στη ρύπανση από καύσιμα δεξαμενής πλοίων,
  - δ) Διεθνής Σύμβαση της 3ης Μαΐου 1996 περί ευθύνης και αποζημιώσεων για τις ζημίες που προκαλούνται από τη διαθάλασση μεταφορά επικινδύνων και τοξικών ουσιών,
  - ε) Σύμβαση της 10ης Οκτωβρίου 1989 περί αστικής ευθύνης για τις ζημίες που προκαλούνται κατά τη μεταφορά επικινδύνων εμπορευμάτων οδικώς, σιδηροδρομικώς και με σκάφη εσωτερικής ναυσιπλοΐας.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 4, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 4

- α) Σύμβαση των Παρισίων της 29ης Ιουλίου 1960 σχετικά με την ευθύνη τρίτων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας και Συμπληρωματική Σύμβαση των Βρυξελλών της 31ης Ιανουαρίου 1963,
  - β) Σύμβαση της Βιέννης της 21ης Μαΐου 1963 σχετικά με την αστική ευθύνη για πυρηνικές καταστροφές,
  - γ) Σύμβαση της 12ης Σεπτεμβρίου 1997 σχετικά με τις συμπληρωματικές αποζημιώσεις για πυρηνικές καταστροφές,
  - δ) Κοινό Πρωτόκολλο της 21ης Σεπτεμβρίου 1988 σχετικά με την εφαρμογή της Σύμβασης της Βιέννης και της Σύμβασης των Παρισίων,
  - ε) Σύμβαση των Βρυξελλών της 17ης Δεκεμβρίου 1971 για την αστική ευθύνη στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών πυρηνικών υλών.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 18, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1

Οι εκθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 18, παράγραφος 1 περιλαμβάνουν κατάλογο των περιπτώσεων περιβαλλοντικής ζημίας και των περιπτώσεων αστικής ευθύνης δυνάμει της παρούσας οδηγίας, οι οποίες συνοδεύονται, για κάθε περίπτωση, από τις εξής πληροφορίες και στοιχεία:

1. Είδος της περιβαλλοντικής ζημίας, ημερομηνία κατά την οποία επήλθε και/ή ανακαλύφθηκε η ζημία και ημερομηνία κατά την οποία κινήθηκαν οι διαδικασίες δυνάμει της παρούσας οδηγίας.
2. Κωδικός ταξινόμησης της δραστηριότητας του υπεύθυνου ή των υπεύθυνων νομικών προσώπων ⁽¹⁾.
3. Κατά πόσον κινήθηκε διαδικασία δικαστικής προσφυγής είτε εκ μέρους των υπευθύνων μερών είτε εκ μέρους νομιμοποιημένων φορέων (Διευκρινίζεται το είδος των εναγόντων και το αποτέλεσμα της διαδικασίας).
4. Αποτέλεσμα της διαδικασίας αποκατάστασης.
5. Ημερομηνία περάτωσης της διαδικασίας.

Τα κράτη μέλη δύνανται να περιλαμβάνουν στις εκθέσεις τους οιαδήποτε άλλη πληροφορία και στοιχείο θεωρούν χρήσιμα, ώστε να καθίσταται δυνατή η ορθή αξιολόγηση της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, παραδείγματος χάριν:

1. Κόστος που συνεπάγονται τα μέτρα αποκατάστασης και πρόληψης, όπως ορίζονται στην παρούσα οδηγία:
  - το οποίο καταβλήθηκε άμεσα από τα υπεύθυνα μέρη, όταν είναι διαθέσιμη η πληροφορία αυτή,
  - το οποίο ανακτήθηκε εκ των υστέρων από τα υπεύθυνα μέρη,
  - το οποίο δεν έχει ανακτηθεί από τα υπεύθυνα μέρη (θα πρέπει να διευκρινίζονται οι λόγοι μη ανάκτησης).
2. Αποτελέσματα των δράσεων προώθησης και της εφαρμογής των μέσων χρηματοοικονομικής ασφάλειας που χρησιμοποιούνται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.
3. Εκτίμηση των πρόσθετων διοικητικών εξόδων που επιβαρύνουν ετησίως τη δημόσια διοίκηση για τη συγκρότηση και τη λειτουργία των διοικητικών δομών που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή και την επιβολή της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

⁽¹⁾ Μπορεί να χρησιμοποιείται ο Κώδικας Ονοματολογίας NACE (κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3037/90 του Συμβουλίου, της 9ης Οκτωβρίου 1990, για τη στατιστική ονοματολογία των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΕ L 293, 24.10.1990, σ. 1)).

Δήλωσης της Επιτροπής όσον αφορά το άρθρο 14, παράγραφος 2 — Οδηγία σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη το άρθρο 14, παράγραφος 2. Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο, η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση, έξι χρόνια μετά από τη θέση σε ισχύ της οδηγίας, η οποία θα καλύπτει μεταξύ άλλων τη διάθεση ασφάλισης και άλλων χρηματοοικονομικών εγγυήσεων, σε εύλογο κόστος και υπό λογικές προϋποθέσεις. Η έκθεση θα λάβει ιδίως υπόψη την ανάπτυξη εκ μέρους των δυνάμεων της αγοράς κατάλληλων χρηματοοικονομικών εγγυήσεων ως προς τα υπό εξέταση θέματα. Παράλληλα, θα εξετάζει το ενδεχόμενο να υιοθετηθεί σταδιακή προσέγγιση ανάλογα με το είδος της ζημίας και τη φύση των κινδύνων. Βάσει της ως άνω έκθεσης, η Επιτροπή, εάν το θεωρήσει σκόπιμο, ενδέχεται να υποβάλει το ταχύτερο δυνατό προτάσεις. Η Επιτροπή θα πραγματοποιήσει διευρυμένη αξιολόγηση επιπτώσεων, η οποία θα καλύψει και τα αντίστοιχα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα, σύμφωνα με τους προς τούτο υφιστάμενους κανόνες και, ιδίως, σύμφωνα με τη διοργανική συμφωνία για τη βελτίωση της νομοθεσίας και την ανακοίνωσή της σχετικά με την αξιολόγηση του αντίκτυπου [COM(2002)276 τελικό].
